

Latvijas valsts simtgades programmas **unikalitāte un atvērtība līdzdalībai**

Anda Laķe, Ilona Kunda
Latvijas Kultūras akadēmija
Rīgā, 11.12.2019

Šodien

LV100 programmas specifika, izpratnes dimensijas

LV100 kā kultūras fenomens, valsts svētku nozīme

Valsts svētki, LV100 un līdzdalība

LV100 un paliekošas vērtības

Šodien

LV100 programmas specifika, izpratnes dimensijas

LV100 kā kultūras fenomens, valsts svētku nozīme

Valsts svētki, LV100 un līdzdalība

LV100 un paliekošas vērtības

**LV100 programma kā
politiska iniciatīva**

**LV100 programma kā
pašiniciatīvā balstītu Latvijas
simtgadei veltītu norišu
kopums**

**LV100 programma kā īpaša
kultūras parādība/fenomens**

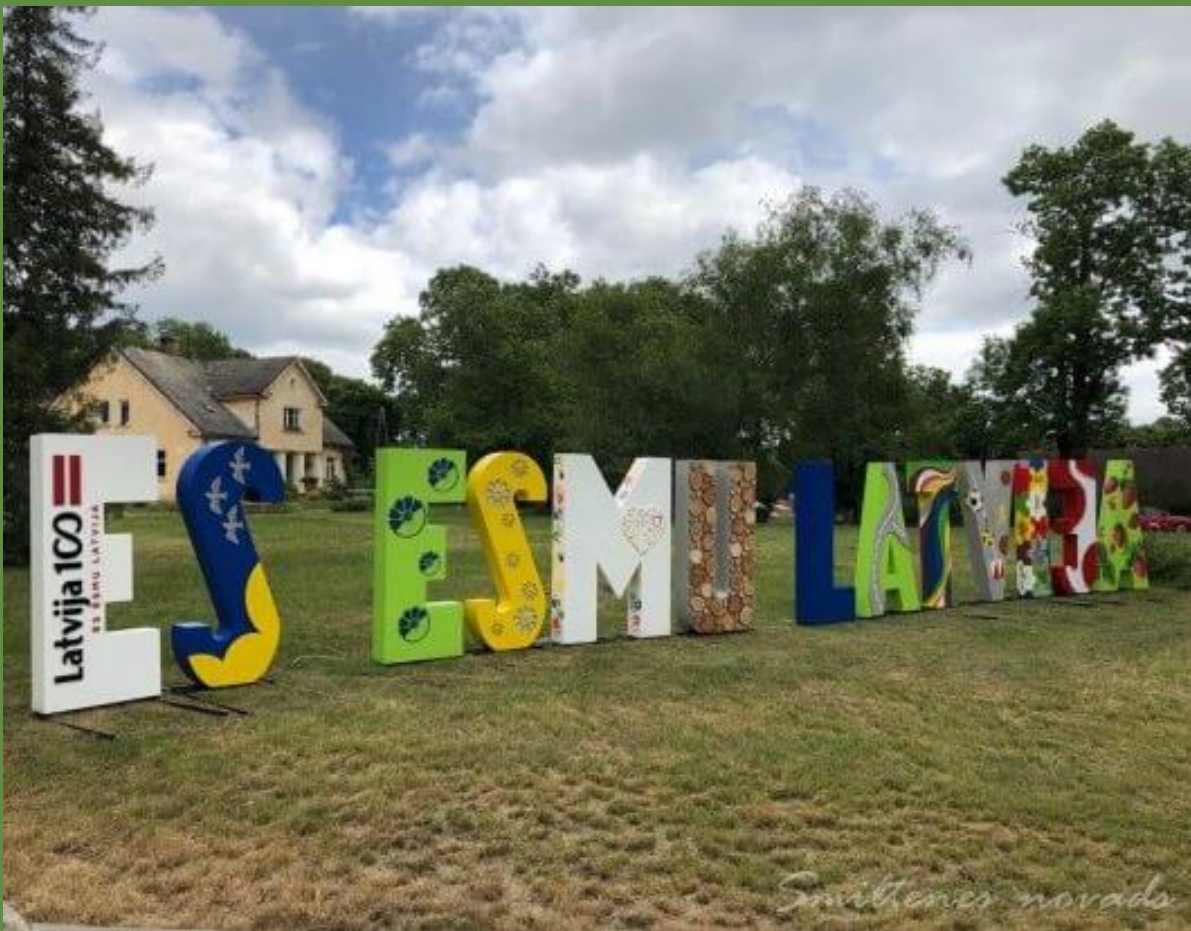
LV100 programma kā politiska iniciatīva

Valsts **budžeta (apakš) programma**, kura
paredz (papildu) finansējumu:
vairākām nozaru ministrijām;
valsts iestādēm;
pašvaldībām;
NVO.

Komplicēta **plānošana un pārvaldības
struktūra.**

LV100 programma kā pašiniciatīvā balstīts norišu kopums

LV100 veltītu aktivitāti var
ierosināt ikviens/ **ES esmu Latvija;**

1/4 daļa LV iedzīvotāji
piedalījušies ideju un priekšlikumu
radīšanā par to, kā svinēt/atzīmēt
LV 100gadi;

1/3 daļa – kā dalībnieki;

63% – kā klausītāji, skatītāji.

Šodien

LV100 programmas specifika, izpratnes dimensijas

LV100 kā kultūras fenomens, valsts svētku nozīme

Valsts svētki, LV100 un līdzdalība

LV100 un paliekošas vērtības

LV100 programma kā īpaša kultūras parādība/fenomens

LV100 unikalitāte un vienreizība.

LV100 kā valsts svētki, politisks rituāls.

74,5% Latvijas iedzīvotāju atzīst, ka valsts un nacionālo svētku svinēšana ir svarīga.

Valsts svētki kā kultūras daļa

Ko valstij un iedzīvotājiem dod valsts svētku svinēšana?

Kādus efektus rada valsts svētku svinēšana?

Vai tā skatāma kā “naudas tērēšana” vai “ieguldīšana”?

Valsts svētki kā valsts vērtības stiprināšana

Valsts svētki:

valsts kā unikālas, sociāli-politiskas vienības rašanās un turpināšanās;
savieno pagātņi, tagadni un nākotni

LV100 kā valsts vērtības stiprināšana

2019.gada rudenī veiktas Latvijas iedzīvotāju aptaujas dati liecina – **2/3 Latvijas iedzīvotāju atzīst**, ka Latvijas 100gades svinību pasākumi 2017. un 2018. gadā...

...ļāva **izjust lepnumu** par Latviju,

...**padziļināja izpratni un zināšanas** par Latvijas valsts vēsturi, tās attīstībā nozīmīgiem notikumiem,

...ļāva **piedzīvot svētku sajūtu**, emocionālus un saviļņojošus brīžus.

Valsts svētki kā valsts veidošanās stāsts

Īpašu vērtību svētku svinēšanas kontekstā iegūst **valsts veidošanās stāsts**: notikumi, personības, katra vieta un reģions kalpo tam, lai visiem iedzīvotājiem būtu **līdzīga/līdzīgāka izjūta** par to, kādi ir šīs valsts pamati.

LV100 programma kā **Latvijas valsti veidojošu notikumu retrospekcija** piecu gadu garumā.

Latvijas iedzīvotāji par LV100 programmas īstenošanas ilgumu

2019.gada rudenī **57,4% Latvijas iedzīvotāju** atbalsta LV100 programmas īstenošanu 5 gadu garumā, **26,9% neatbalsta**, bet **15,7%** grūti pateikt.

60% Latvija iedzīvotāju atzīst, ka Latvijas 100gades svinību pasākumi 2017. un 2018. gadā **stiprināja piederības sajūtu Latvijas valstij.**

Citas valsts svētku iezīmes un izpausmes LV100

**Sociālā vienotība un saliedētība;
nāciju stiprinošs rituāls.**

**Bagāts simbolisms un emocionāls
piesātinājums.**

Šodien

LV100 programmas specifika, izpratnes dimensijas

LV100 kā kultūras fenomens, valsts svētku nozīme

Valsts svētki, LV100 un līdzdalība

LV100 un paliekošas vērtības

Valsts svētki, LV100 un līdzdalība

Līdzdalības formas mainās.

Kultūras institūciju un kultūras līdzdalības loma.

30,6% Latvijas iedzīvotāju uzskata, ka galvenā atbildība par LV100gades norišu plānošanu un īstenošanu ir jāuzņemas ikvienam Latvijas iedzīvotājam.

LV100 līdzdalības koncepcija.

LV100 un līdzdalība: eksperts

«...**jāpanāk ir tāds process, ka cilvēki paši vairāk dara, nevis gaida, kad viņus no augšās kāds vada, bet, ka viņiem pašiem ir savas idejas, viņi uzņemas atbildību par šo ideju īstenošanu, un mēs tikai spējam nofiksēt šīs idejas. Es pat pieļauju, ka mēs nepaspējam visas nofiksēt, un tas ir skaidrs, ka līdz tādām kopienu līmenim, ko katra skola vai klase darīja, tur mēs vienkārši neaizsniedzāmies. ...būtu jāveic ļoti dziļas, dažādas vietējās analīzes, lai vispār varētu saprast, cik sazaroti tas aizgāja. ...vienā brīdī mēs jau sākām saņemt kritiku, ka “par daudz, ka Simtgades ir par daudz”,tas nozīmē, ka mūsu mērķis, panākt to, ka tas dzīvo cilvēkos bez kaut kādas ārējas kontroles un vadošās rokas....ir sasniedzis rezultātu...
...mērķis bija panākt, ka gandrīz vai katrs iesaistās, ka svētku ideja ienāk katrā mājā, katrā skolā, katrā vietā.... zināmā mērā kritika, ka ir par daudz, nozīmēja, ka mēs savu mērķi esam sasnieguši.»**

Šodien

LV100 programmas specifika, izpratnes dimensijas

LV100 kā kultūras fenomens, valsts svētku nozīme

Valsts svētki, LV100 un līdzdalība

LV100 un paliekošas vērtības

Valsts svētki - LV100 - paliekošas vērtības

Paliekošu vērtību radīšanu nevar skatīt kā vienu nodalītu LV simtgades programmas darbību un rezultātu grupu.

Nevar runāt par simtgades programmas aktivitātēm, kas...

1) vērstas uz «PALIEKOŠU» vērtību jaunradi un citām aktivitātēm, kas 2) vērstas uz «NEPALIEKOŠU» vērtību jaunradi.

Visu LV100 mērķu izpilde paredz paliekošu vērtību radīšanu.

LV100 radīto paliekošo vērtību daudzveidība

LV100 programmas **radītās vērtības var manifestēties** kā:

- ❖ sabiedrības zināšanas par Latvijas valsts tapšanu;
- ❖ sabiedrības piederības sajūta valstij un dzīves vietai;
- ❖ emocijas, kas piedzīvotas saistībā ar Latvijas valsti vai cilvēkiem;
- ❖ jaunas organizācijas, kas radītas;
- ❖ jaunas tradīcijas un jauns mantojuma komunikācijas veids;
- ❖ jaunas koprades un ideju jaunrades formas;
- ❖ mākslas darbi, kas radīti.

LV iedzīvotāji par paliekošajām vērtībām

82% Latvijas iedzīvotāju atzīst, ka **LV100 lielnotikumiem ir paliekoša nozīme.**

57% Latvijas filmas Latvijas simtgadei

51% XXVI Vispārējie latviešu Dziesmu un XVI deju svētki

43% Latvijas valsts proklamēšanas 100gades svinības
2018.gada 18.novembrī

34% Nacionālā enciklopēdija

20% Latvijas neatkarības atjaunošanai veltīti Baltā
galdauta svētki

20% Katram savu tautas tērpu

Latvijas iedzīvotāji nākotnē noteikti sagaida

Atbalstu Latvijas filmu jaunradei/ kino (**34%**)

Latvijas skolas somas programmu (**27%**)

Baltā galdauta tradīciju (**26%**)

U.c.

Pēcvārds

Lai sasniegtu visus (8) programmas mērķus, 2017., 2018.gadā **radītas virkne paliekošas vērtības**, kas izpaužas

Latvijas cilvēku pieredzē,
aktivitātēs,
jaunradītos kultūras artefaktos,

kas **veido un nākotnē veidos nozīmīgu rezistences/pretošanās bāzi** faktoriem, kas vājina Latvijas iedzīvotāju piederību valstij un tautas vienotības apziņu.

Latvija 100

ES ESMU LATVIJA

Plašāk

laboratory of analytical and strategic studies

Personu apvienība: Latvijas Kultūras akadēmija, SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”

Latvijas valsts simtgades programmas īstenošanas ietekmes izvērtējums par periodu no 2015.gada 1.janvāra līdz 2018.gada 31.decembrim

Izvērtējuma ziņojums

Pasūtītājs: Latvijas Republikas Kultūras ministrija
2019

Paldies!

